Lejre Kommune

0-16 år

Lejre Samarbejdscirkel

En guide til pædagogisk analyse

Indhold

3 Derfor skal vi arbejde med Lejre Samarbejdscirkel

4 Lejre Samarbejdscirkel kort fortalt
4 – De tre faser i Lejre Samarbejdscirkel
6 – Analyseværktøjet: De fire perspektiver

9 Før I går i gang

10 Sådan gør I
11 – Fase 1 Første møde
16 – Fase 2 Udførelse
17 – Fase 3 Evaluering

18 Teori og viden bag Lejre Samarbejdscirkel

Derfor skal vi arbejde med Lejre Samarbejdscirkel

Lejre Samarbejdscirkel er Lejre Kommunes analyse- og samarbejdsmodel, som understøtter arbejdet med pædagogisk udvikling i skoler og dagtilbud.

Lejre Samarbejdscirkel bygger på vores børne- og ungepolitik. Modellen skaber et fælles udgangspunkt for at sikre, at alle børn og unge mødes af voksne, som har blik for både den enkelte og fællesskabet, og som sætter alle børn og unge positivt i spil.

Et fælles afsæt for udvikling
Når der opstår pædagogisk udfordrende situationer, er der sjældent bare en enkelt forklaring eller løsning. Ofte kalder situationerne på forskellige forståelser og handlinger.

Samarbejdscirklen er en analysemodel, der har til hensigt at skabe et fælles afsæt for at undersøge en situation og finde måder at håndtere det, der opleves udfordrende. Modellen bidrager til at samle perspektiver og viden, så vi kan skabe sammenhæng, koordinere og tilpasse vores indsats til både det enkelte barn og børnefællesskabet og dermed skabe de bedste udviklingsbetingelser for både den enkelte og hele børnegruppen.

Lejre Samarbejdscirkel understøtter, at vi:

- tager afsæt i konkrete situationer i praksis
- undersøger både det, der udfordrer, og det, der allerede lykkes
- holder fokus på læringsmiljøet og de handlemuligheder, vi har som fagprofessionelle
- træffer fælles beslutninger, som er realistiske at gennemføre
- lærer af vores indsatser gennem systematisk evaluering.

Samarbejdscirklen bygger på en anerkendende tilgang til børn og unge. Den understøtter nysgerrighed og refleksion, og at vi holder fokus på inkluderende læringsmiljøer og deltagelsesmuligheder.

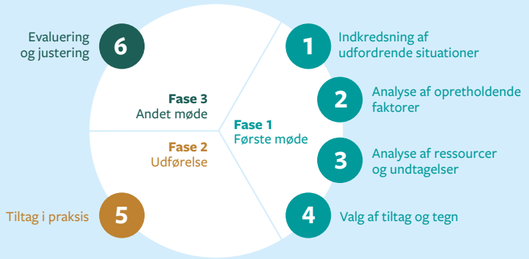
Denne guide giver en let og praksisnær introduktion til brugen af Lejre Samarbejdscirkel. Guiden gennemgår modellens seks trin og præsenterer den viden og de principper, som arbejdet bygger på.

God fornøjelse.

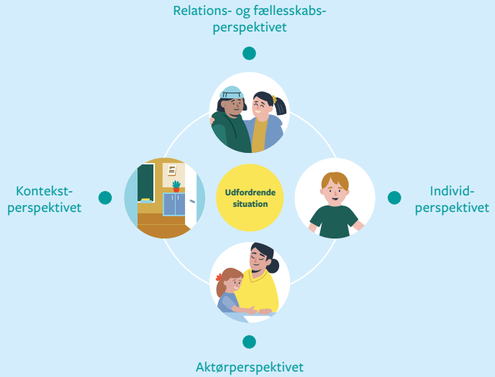
Lejre Samarbejdscirkel kort fortalt

Arbejdet med Lejre Samarbejdscirkel handler om at følge en særlig samtalestruktur. Strukturen illustreres i en cirkel med tre faser og et analyseredskab. Analyseredskabet udfolder fire forskellige perspektiver på børn og unges deltagelse i konkrete pædagogiske aktiviteter.

Lejre Samarbejdscirkel

De fire perspektiver

De tre faser i Lejre Samarbejdscirkel

Fase 1 Første møde

Trin 1 begynder med en fælles indkredsning af den eller de situationer, som kan være pædagogisk udfordrende. Teamet forholder sig nysgerrigt og undersøgende. Det handler om at folde en pædagogisk udfordring ud og få øje på, hvad der opretholder den i de konkrete situationer. **Trin 2 og 3** er væsentlig i forhold til at få en bredere forståelse af den pædagogiske udfordring. Det er også her, I bruger værktøjet "De fire perspektiver" (se side 6).

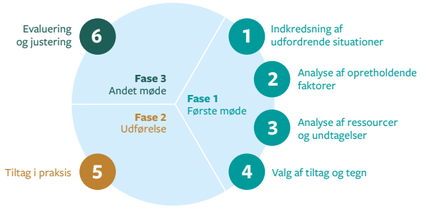
Trin 4 er samtidig afgørende for, hvilke handlinger, I beslutter jer for at udføre efterfølgende. Nogle gange kan fase 1 vise, at I ikke har viden nok om udfordringen. Her kan den væsentligste handling være at undersøge sagen nærmere, fx gennem observation eller ved at spørge børn eller forældre.

Fase 2 Udførelse

I **trin 5** iværksætter I handlinger og løsnings-forslag. Denne fase kan strække sig over flere uger – der skal være tid nok til at arbejde systematisk med tiltagene og undersøge deres virkning.

Fase 3 Andet møde

I **trin 6** bliver I klogere på, hvilken betydning jeres handlinger og løsningsforslag har haft på barnets eller børnegruppens deltagelse og trivsel. Her evaluerer og justerer I tiltagene ud fra, hvad der har virket.

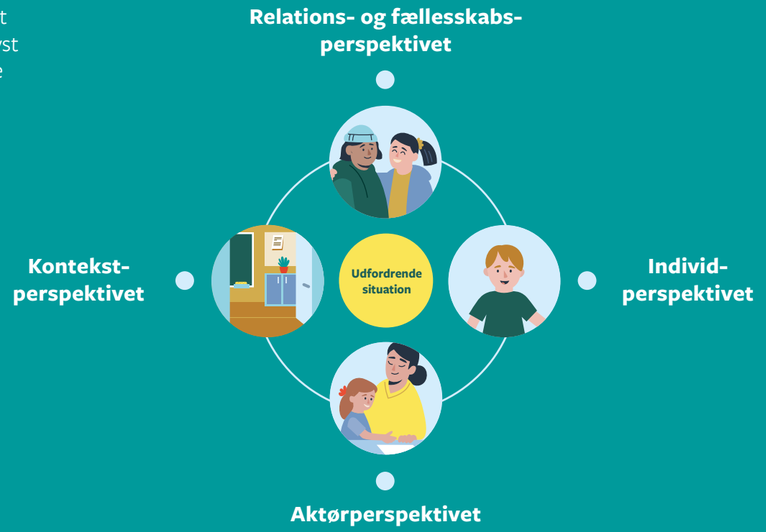

Samarbejdscirklen hjælper jer med at:

- holde fokus på det, der konkret sker i praksis
- undgå at springe for hurtigt til løsninger
- give plads til forskellige perspektiver og faglige bidrag.

Analyseredskabet: De fire perspektiver

De fire perspektiver fungerer som et sæt analytiske "briller," der sikrer, at I får belyst jeres pædagogiske udfordringer fra flere vinkler. De fire perspektiver bruges især i **fase 1, trin 2 og 3**.

Relations- og fællesskabsperspektivet

Skaber blik for de sociale forhold, der kan fremme eller begrænse børn og unges deltagelse. Det kan være samspillet mellem voksne, børn og unge, sociale processer i børne- eller ungegruppen, relationer, uformelle gruppedannelser, social utryghed, mobning, (u)venskaber, kommunikationsmønstre, roller og fortællinger. Det er en forudsætning for læring og udvikling, at børn og unge oplever anerkendelse, tillid og tryghed i fællesskaber.

Eksempler på undersøgelsesspørgsmål

- Hvad kendetegner børnene/de unges relationer med hinanden?
- Hvad er kulturen i børne-/ungefællesskabet?
- I hvilke sammenhænge ses der gode og mindre gode samspilsrelationer?
- Hvilket sprogbrug bruges i klassen/på stuen og overfor hinanden?

Individperspektivet

Hjælper med at få øje på børn og unges ressourcer og forudsætninger for deltagelse i fællesskaber og læringsmiljøer. Perspektivet retter opmærksomheden mod de forhold hos det enkelte barn, den enkelte unge eller børne-/ungegruppen, som kan have betydning for deltagelsesmulighederne i bestemte situationer.

Det kan fx handle om styrker eller udfordringer knyttet til sanser, sprog, motorik, kognition, sundhed eller evnen til selvregulering. Det kan også være forhold som interesser, motivation eller forskellige forudsætninger for at deltage i læringsaktiviteter og sociale fællesskaber.

Individperspektivet har til formål at sikre, at relevante individuelle forhold tænkes med i forståelsen af den udfordrende situation – både de forhold, der kan understøtte deltagelse, og de forhold, der kan gøre deltagelse vanskeligere.

Eksempler på undersøgelsesspørgsmål

- Hvad ved vi om barnet/den unges fysiske, kognitive og motoriske, sproglige og sundhedsmæssige egenskaber, som kunne spille ind på situationen?
- Hvilke behov synes barnet/den unge at have?
- Hvornår oplever vi, at barnet/den unges ressourcer kommer i spil?
- Hvornår ser vi barnet/den unge deltage?

Aktørperspektivet

Hjælper os til at inddrage børn og unges intentioner. Aktørperspektivet skaber blik for børn og unges perspektiver og grunde til at handle. Vi forsøger at forstå børn og unge indefra, går bag om adfærden og undersøger, hvad de tænker og føler i de situationer, vi analyserer. Vi må bruge vores indlevelsesevne og prøve at sætte os i deres sted for at forstå, hvad der kan fremme eller begrænse deres deltagelse i bestemte situationer.

Eksempler på undersøgelsesspørgsmål

- Hvordan tror vi, at barnet/den unge oplever situationen?
- Hvad, tror vi, er på spil for barnet/den unge eller børne-/ungegruppen?
- Hvad vil de gerne opnå eller undgå med deres nuværende adfærd?
- Hvad tror vi, intentionen med den nuværende adfærd er?

Kontekstperspektivet

Skaber blik for de ydre fysiske rammer, de materielle og organisatoriske forhold, der kan begrænse eller fremme børn og unges deltagelse. Det kan være indretning, skema, bordopstilling, gruppeinddeling, visualiseringer, fordelingen af taletid, rutiner, lys- og lydniveau. Det kan også handle om aktiviteternes struktur og varighed, sværhedsgrad, tidspunkt på dagen, overgange, variation og sammenhæng med andre aktiviteter.

Eksempler på undersøgelsesspørgsmål

- I hvilke kontekster trives barnet/den unge godt, og hvad kendetegner disse kontekster?
- Hvad fungerer godt ved indretningen i forhold til børnenes/de unges deltagelsesmuligheder og mindskelse af udfordringen?
- Hvad kan i indretningen være med til at opretholde udfordringen?
- I hvilke situationer er udfordringen mindre udtalt?
- Hvilke rammer og aktiviteter, har vi erfaring med, kan understøtte børnenes deltagelsesmuligheder i lige netop dette børnefællesskab?

Før I går i gang

I kan bruge Lejre Samarbejdscirkel i både en **miniudgave** og en **maxiudgave** – enkelt og hurtigt eller i en mere grundig og systematisk proces.

Mini- og maxiudgaven bygger på de samme seks trin og den samme faglige forståelse. Forskellen ligger i, hvor grundigt I udfolder de enkelte trin, og hvor meget tid, I afsætter til analyse, handling og evaluering.

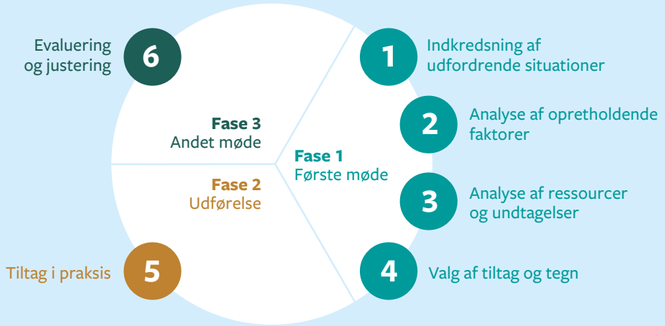
Bruger I maximodellen, gennemfører I alle tre faser systematisk. Arbejdet med minimodellen er mere ad hoc. Jeres erfaringer fra håndtering af en udfordring i minimodellen kan dog løftes ind i maximodellen til fælles refleksion på et større stue- eller teammøde.

	Deltagere	Udfordring	Tidsforbrug
Mini	2-3 pædagogiske medarbejdere eller lærere	– Når der opstår en konkret undren i hverdagen – Når en situation kalder på hurtig fælles refleksion – Når der er behov for at justere praksis her og nu.	**10-15 minutter**
Maxi	Årgangsteam, stue eller i tværfagligt møde med andre fagpersoner eller forældre	– Når en udfordring er kompleks eller vedvarende – Når flere fagligheder er involveret – Når der er behov for fælles retning, klare aftaler og systematisk opfølgning.	**60 minutter**

Sådan gør I

Maxi
60 min.

I det følgende bliver I guidet igennem de seks trin i maxiudgaven af Lejre Samarbejdscirkel.
Hvis I arbejder med miniudgaven, har I primært fokus på trin 1-4.

Fase 1 Første møde

Formålet med første møde er, at I sammen kan reflektere over en udfordring og træffe fælles beslutninger om, hvordan I kan handle på den.

5-10 min.

Rammesætning

Vælg en tovholder for mødet. Tovholderen har ansvaret for at lede processen og sikre, at I holder tiden og kommer igennem alle trin i analysen. Rollen handler ikke om at have svarene, men om at holde fokus og skabe rammer for en fælles og faglig refleksion.

Tovholderen skal:

- sikre, at mødet starter og slutter til tiden
- guide gruppen igennem analysens trin i den aftalte rækkefølge
- holde fokus på den valgte udfordring og læringsmiljøet
- hjælpe gruppen med at blive i undersøgelsen og analysen, før der arbejdes med løsninger
- give plads til forskellige perspektiver og sikre, at alle kommer til orde
- samle op undervejs og tydeliggøre fælles beslutninger og aftaler.

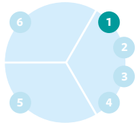
Tovholderen har samtidig ansvar for at minde gruppen om spillereglerne, hvis samtalen bevæger sig væk fra strukturen eller fokus. Rollen kan gå på skift i teamet, så alle får erfaring med at lede den fælles refleksion.

Vælg en referent, der kan skrive ned. Skriftligheden er med til at sikre systematik, fokus og flow i samarbejdet. Referatet behandles fortroligt i forhold til gældende GDPR.

Spilleregler

- Vi følger strukturen og respekterer tovholderens rolle
- Vi lytter respektfuldt og nysgerrigt til hinandens perspektiver
- Vi taler værdigt om børn, unge, forældre og kolleger
- Vi undgår at springe direkte til løsninger, før vi har gennemført analysefasen
- Vi tager fælles ansvar for opfølgning og evaluering.

1 Indkredsning af udfordrende situationer

10 min.

I dette trin tager I udgangspunkt i konkrete situationer i hverdagen, hvor et barn, en ung eller en børne- eller ungegruppe oplever vanskeligheder, og hvor I ønsker at gøre noget andet eller mere. Det handler om at få beskrevet de situationer, som I oplever som udfordrende netop nu, og som det giver mening at undersøge nærmere.

I dagtilbud kan det for eksempel være et barn, der trækker sig fra legefællesskabet under samlingen. Det kan også være en børnegruppe, hvor legen tit bryder sammen og ender i konflikter. I skolen kan det være en elev, der forlader undervisningen, når der arbejdes i grupper eller en gruppe elever, som har svært ved at samarbejde og deltage konstruktivt i fælles opgaver.

Beskrivelserne skal være så konkrete som muligt og tage afsæt i, hvad der faktisk sker i praksis. Undgå generelle forklaringer og etiketter, og hold fokus på børnene eller de unges deltagelse i fællesskabet og på de rammer og læringsmiljøer, de indgår i.

Spørgsmål, der kan hjælpe jer i arbejdet

- Hvornår og i hvilke situationer oplever vi, at barnet/den unge eller børne-/ungegruppen har svært ved at deltage?
- Hvad ser vi helt konkret ske – uden at forklare eller tolke endnu?
- Er der bestemte tidspunkter, aktiviteter eller sammenhænge, hvor udfordringen opstår oftere?
- Hvornår oplever vi, at det går bedre – eller at udfordringen ikke er til stede?
- Hvilken situation giver det mest mening at undersøge lige nu?

2 Analyse af opretholdende faktorer

20 min.

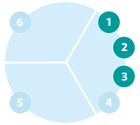
I dette trin undersøger I, hvilke forhold der kan være med til at fastholde udfordringen i de konkrete situationer. Fokus er på at forstå samspillet mellem barnet, de voksne og de rammer, situationen udspiller sig i – frem for at lede efter simple forklaringer eller placere ansvar hos den enkelte.

Analysen tager afsæt i analyseredskabet: De fire perspektiver (se side 6) og hjælper jer med at få øje på de forskellige faktorer, der kan have betydning for, at udfordringen opstår og gentager sig. Det kan være forhold ved barnets måde at handle på, relationerne i fællesskabet, de voksnes handlinger eller de strukturer og rammer, som læringsmiljøet stiller til rådighed.

I dagtilbud kan analysen for eksempel pege på, at overgange er utydelige, og at de voksne ikke er samstemt i forhold til børnegruppen. I skolen kan det handle om, at opgaverne er uklart stilladseret eller at rollerne i gruppearbejdet ikke er tydelige.

Spørgsmål, der kan hjælpe jer i arbejdet

- Hvad i vores rammer, rutiner eller organisering kan være med til at gøre situationen svær?
- Hvordan kan vores egne handlinger eller forventninger påvirke det, der sker?
- Hvad kan give mening for barnet/den unge eller børne-/ungegruppen i den måde, de handler på?
- Hvordan spiller relationer og fællesskabet ind i situationen?
- Er der noget, vi endnu ikke ved, men har brug for at undersøge nærmere?

3 Analyse af ressourcer og undtagelser

20 min.

I dette trin undersøger I de situationer, hvor udfordringen fylder mindre eller slet ikke er til stede. Formålet er at få øje på, hvornår deltagelsen lykkes, og hvad der kendetegner de situationer, hvor barnet/den unge eller børne-/ungegruppen trives og deltager mere hensigtsmæssigt. **Også her kan I bruge analyseredskabet: De fire perspektiver** (se side 6).

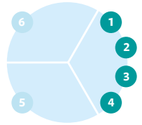
Fokus er på de ressourcer, der allerede er i spil – hos barnet/den unge, i fællesskabet og i de voksnes handlinger. I dagtilbud kan det for eksempel vise sig, at et barn deltager mere aktivt i mindre legegrupper sammen med en kendt voksen. I skolen kan det være, at en elev er mere engageret i undervisningen, når rammerne er tydelige, og opgaverne er overskuelige.

Når I retter opmærksomheden mod det, der fungerer, kan I identificere mønstre og erfaringer, som kan danne afsæt for jeres valg af tiltag, baseret på eksisterende styrker.

Spørgsmål, der kan hjælpe jer i arbejdet

- Hvornår ser vi, at barnet/den unge eller børne-/ungegruppen deltager mere aktivt?
- Hvad kendetegner de situationer, hvor det lykkes bedre?
- Hvad gør de voksne anderledes i de situationer?
- Hvilke ressourcer hos barnet, fællesskabet eller læringsmiljøet er i spil?
- Hvordan kan vi gøre mere af det, der allerede virker?

Fase 1 Første møde

4 Valg af tiltag og ønskede tegn

10 min.

I dette trin beslutter I, **hvilke konkrete tiltag der skal afprøves i praksis**. I vælger tiltagene med afsæt i jeres analyser af både opretholdende faktorer og ressourcer. Tiltagene skal være realistiske at gennemføre i hverdagen. Det er ofte en fordel at vælge få, tydelige tiltag frem for mange, så I får et fælles fokus og mulighed for at følge op.

I skal også sammen formulere de tegn, der viser, at tiltagene virker – "de ønskede tegn". Tegnene hjælper jer til at være opmærksomme på små og større forandringer i barnet/den unges eller børne-/ungegruppens deltagelse og trivsel. Tegnene skal altid formuleres positivt. Det er altid mere effektivt og nemt at navigere efter det, vi gerne vil se mere af, frem for det, vi ønsker fjernet – for hvad er der så i stedet?

I dagtilbud kan et tiltag for eksempel være, at de voksne deltager mere aktivt i legen i en periode eller skaber tydeligere overgange i hverdagen. I skolen kan det handle om at opdele undervisningen i kortere sekvenser med klare forventninger og tydelig struktur. **"De ønskede tegn"** kan for eksempel være bedre evne til at håndtere konflikter i børnegruppen, mere arbejdsro eller fokus blandt eleverne.

Spørgsmål, der kan hjælpe jer i arbejdet

- Hvilke tiltag, forventer vi, vil have størst betydning for deltagelsen?
- Er tiltagene realistiske at gennemføre i den aftalte periode?
- Hvem gør hvad, hvornår og i hvilke situationer?
- Hvilke konkrete tegn vil vise os, at situationen bevæger sig i en positiv retning?
- Hvordan vil vi følge op og dele vores observationer?

Fase 2 Udførelse

5 Tiltag i praksis

2-4 uger

Formålet med dette trin er at afprøve de aftalte tiltag systematisk i hverdagen og få erfaringer med, hvordan de virker. I denne fase omsætter I jeres analyse til handling og fokuserer på at gennemføre tiltagene så konsekvent som muligt.

Det er centralt, at I har et undersøgende blik. Undervejs er I opmærksomme på de tegn, der viser, hvordan tiltagene påvirker barnets/den unges eller børne-/ungegruppens deltagelse, relationer og læringsmiljø – ligesom I reflekterer over, hvilke justeringer der eventuelt kan blive nødvendige. Det kan være en god idé løbende at notere jeres observationer og erfaringer, da de danner grundlag for den efterfølgende evaluering.

Fase 3 Evaluering

6 Evaluering og justering

30 min.

Formålet med dette trin er at samle op på de erfaringer, I har gjort jer under udførelsen af tiltagene, og at blive klogere på, hvilken betydning jeres tiltag har haft for barnets/den unges eller børne-/ungegruppens deltagelse og trivsel. Evalueringen tager afsæt i de tegn på forandring, I på forhånd har formuleret, og giver et fælles grundlag for at vurdere, hvad der har virket – og hvorfor.

I evalueringen drøfter I, om I har nået det, I satte jer for, og om der er behov for at justere tiltagene, arbejde videre med dem eller vælge nye handlinger. På den måde understøtter evalueringen både læring i teamet og en fortsat udvikling af praksis.

Eksempler på spørgsmål

- Hvilken betydning har vores tiltag haft for barnet/den unges eller børne-/ungegruppens deltagelse?
- I hvilke situationer ser vi tydeligst forandring?
- Hvad har virket særligt godt – og hvorfor?
- Hvad har været vanskeligt at gennemføre, og hvad kan forklare det?
- Hvad er næste skridt: fortsætte, justere eller afprøve nye tiltag?

Teori og viden bag Lejre Samarbejdscirkel

Lejre Samarbejdscirkel er inspireret af systemisk og narrativ tænkning samt pædagogisk analyse. Et helt centralt element er antagelsen om, at udfordringer opretholdes i samspil mellem individ, relationer og kontekst – og at forandring skabes gennem fælles refleksion, handling og læring.

Læringssyn

Lejre Samarbejdscirkel bygger på et praksisnært, systemisk og videns-baseret læringssyn. Vi lærer gennem fælles refleksion over praksis, afprøvning af tiltag og justering på baggrund af erfaringer og viden. Modellen tager udgangspunkt i, at forandring skabes i samspillet mellem individ, relationer og kontekst – og at selv små justeringer i læringsmiljøet kan gøre en stor forskel.

Hvis du vil vide mere

Du kan dykke yderligere ned i den viden og de teorier, der ligger bag Lejres Samarbejdscirkel i blandt andre følgende udgivelser:

Kvadrantmodellen – en introduktion
Af Jan Tønnesvang, Nanna B. Hedegaard & Simon E. Nygaard
Teksten beskriver de fire grundperspektiver, som vi anskuer ting, relationer og begivenheder ud fra og giver bud på, hvordan kvadrantmodellen kan anvendes i pædagogisk, socialt og organisatorisk arbejde med børn og unge.

Det ved vi om - Anvendelse af pædagogisk analyse
Af Thomas Nordahl
Bogen introducerer en pædagogisk analysemodel til etablering af gode læringsmiljøer i skolen.

Adfærdsproblemer hos børn og unge:
Teoretiske og praktiske tilgange
Af Thomas Nordahl
Bogen kombinerer evidensbaseret viden om børn og unges adfærdsproblemer med pædagogiske teorier for at belyse hvilke metoder, der virker.

Lejre Samarbejdscirkel
– En guide til pædagogisk analyse

2026
Lejre Kommune

Tekst: Trine Beckett
Design: BGRAPHIC

Lejre Kommune